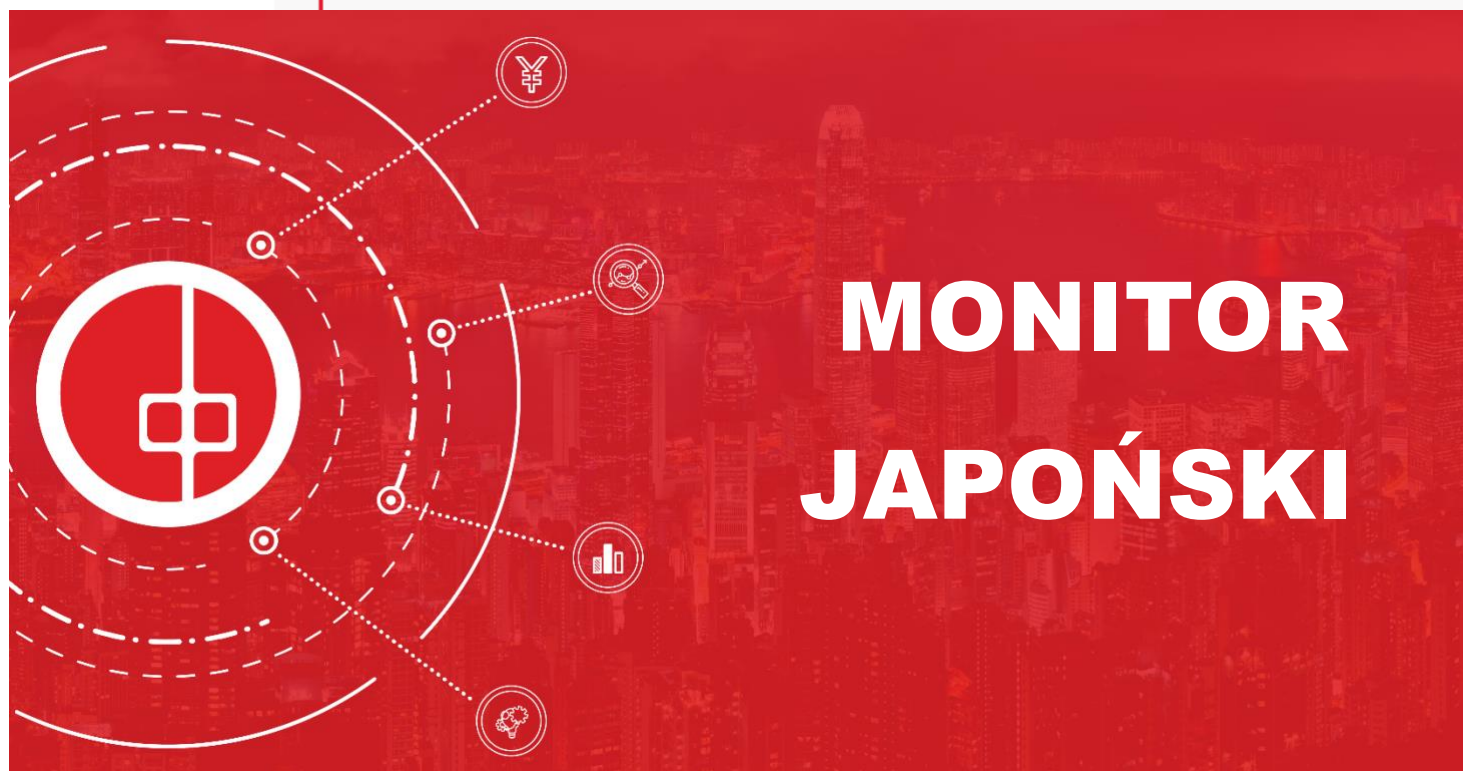

MAJ 2020

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i w Unii Europejskiej.

Marcin Socha

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIWERSYTET ŁÓDZKI

MONITOR JAPOŃSKI

MAJ 2020

JAPOŃSKO-ROSYJSKIE ROZMOWY TERYTORIALNE W MARTWYM PUNKCIE

Japońskie MSZ potwierdziło roszczenia terytorialne dotyczące Kuryli Południowych, co może oznaczać zaostrzenie stanowiska wobec Moskwy. W maju warto również zwrócić uwagę na antychińskie wypowiedzi japońskich polityków oraz kolejny skandal który może zwiastować poważne problemy dla administracji Abe Shinzō.

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

4 maja: premier Abe ponawia wysiłki zmierzające do rewizji konstytucji. Szef japońskiego rządu zaproponował wznowienie dyskusji na temat projektu rewizji japońskiej konstytucji. Podczas telekonferencji premier zwrócił się do członków konserwatywnej organizacji Nippon Kaigi w celu zapewnienie ich poparcia oraz mobilizacji w projekcie wprowadzenia zmian w ustawie zasadniczej. Pomysł wznowienia debaty konstytucyjnej w czasie epidemii i stanu wyjątkowego został skrytykowany przez znaczną część społeczeństwa.

7 maja: Ministerstwo Obrony zmienia rozmieszczenie systemów obrony przeciwrakietowej. Minister Obrony Kōno Tarō poinformował o zmianie rozmieszczenia systemu obrony przeciwrakietowej Egida. Decyzja została spowodowana sprzeciwem społeczności lokalnej w mieście Akita. Zmiana będzie najprawdopodobniej skutkować opóźnieniem budowy instalacji.

10 maja: rząd kontynuuje misję na Bliskim Wschodzie. Niszczyciel japońskich Sił Samoobrony Kirisame zastąpi jednostkę Takanami, która patroluje wody w pobliżu Cieśniny Ormuz od stycznia tego roku. Ministerstwo Obrony wprowadziło szereg wytycznych związanych z epidemią koronawirusa co skutkuje m.in. tym że załoga niszczyciela nie będzie mogła zawijać do zagranicznych portów.

10 maja: kontrowersyjny projekt ustawy wydłużającej wiek emerytalny prokuratorów. Kontrowersyjny projekt ustawy wydłużającej wiek emerytalny najważniejszych japońskich prokuratorów spotkał się ze sprzeciwem ze strony japońskiego społeczeństwa. Opozycja oskarża rząd o wprowadzenie zmian w celu utrzymania na stanowiskach prokuratorów przychylnych Partii Liberalno-Demokratycznej. W styczniu rząd premiera Abe wydłużył o sześć miesięcy kadencję Kurokawy Hiromu, stojącego na czele tokijskiej prokuratury krajowej. Proponowane zmiany miały pozwolić mu na dalsze pełnienie najważniejszych funkcji w prokuraturze. Kurokawa jest postrzegany jako zwolennik premiera Abe Shinzō. Opublikowany na Tweeterze post „Sprzeciwiam się rewizji Prawa ds. Urzędu Prokuratorów Państwowych” został udostępniony ponad 4,7 miliona razy

13 maja: rząd planuje zniesienie ograniczeń w 39 prefekturach. Japoński rząd poinformował o planach zniesienia stanu wyjątkowego w 39 prefekturach, w których nie zanotowano znacznej liczby nowych zarażeń. Obostrzenia pozostaną utrzymane w ośmiu prefekturach Hokkaido, Saitamie, Chibie, Tokio, Kanagawie, Kioto, Osace i Hyogo.

18 maja: Japońskie Siły Samoobrony rozpoczynają monitorowanie „kosmicznych śmieci”. Nowa jednostka Sił Samoobrony, zajmująca się monitorowaniem przestrzeni kosmicznej rozpoczęła pracę w Tokio. Zespół zbiera informacje na temat zanieczyszczeń kosmicznych, które stanowią zagrożenie dla sztucznych satelitów wywiadowczych. Jednostka ma również opracować strategię zapobiegającą działaniom innych państw wymierzonym w japońską sieć satelitarną. Dwudziestoosobowy zespół czeka na zainstalowanie radaru i sprzętu niezbędnego do monitorowania przestrzeni kosmicznej.

18 maja: premier Abe wycofuje się z planów wydłużenia wieku emerytalnego prokuratorów. Zdecydowany sprzeciw ze strony społeczeństwa oraz byłych japońskich prokuratorów skłonił rząd do odłożenia prac nad ustawą wydłużającą wiek emerytalny najważniejszych prokuratorów.

19 maja: Japonia naciska na dopuszczenie Tajwanu do obrad WHO. Japonia wystosowała apel na forum Światowej Organizacji Handlu dotyczący dopuszczenia Tajwanu do obrad organizacji. Japoński minister zdrowia Kato Katsunobu stwierdził, że walka z epidemią nie powinna być ograniczona podziałami politycznymi. Minister pozytywnie określił wysiłki Tajwanu w walce z epidemią.

20 maja: publikacja Niebieskiej Księgi Dyplomatycznej. W Niebieskiej Księdze opublikowanej przez japońskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych znalazło się odniesienie do Terytoriów Północnych. Księga określa sporne wyspy jako suwerenne terytorium Japonii. W poprzedniej edycji Księgi pominięto wzmiankę o przynależności Kuryli Południowych, co spotkało się z krytyką ze strony konserwatywnych środowisk w Japonii.

W tegorocznej edycji ponownie wymieniono północnokoreański program nuklearny jako największe zagrożenie dla bezpieczeństwa Japonii.

21 maja: Kurokawa Hiromu uwikłany w skandal. Jeden z czołowych japońskich prokuratorów powiązany z premierem Abe Shinzō znalazł się w centrum skandalu. Kurokawa Hiromu przyznał, że na początku maja w domu jednego z reporterów grał w madżong na pieniądze wbrew obowiązującym ograniczeniom związanym z epidemią. Kurokawa musiał ustąpić ze stanowiska. Wybuch skandalu jest dużym obciążeniem dla rządu, ponieważ zdaniem opozycji utrzymanie Kurokawy na stanowisku było głównym celem kontrowersyjnej reformy wydłużającej wiek emerytalny czołowych prokuratorów.

22 maja: japoński rząd zabiera głos w sprawie Hongkongu. Podczas konferencji prasowej rzecznik japońskiego rządu Suga Yoshihide stwierdził, że Hongkong jest ważnym partnerem gospodarczym. Japonia z uwagą przygląda się wydarzeniom związanym z wprowadzeniem przez Chiny regulacji ds. bezpieczeństwa, które ograniczają niezależność Hongkongu. Suga Yoshihide stwierdził, że idea wolnego i otwartego Hongkongu, funkcjonującego w systemie „jedno państwo, dwa systemy” powinna zostać utrzymana.

23 maja: Rosja proponuje odłożenie kwestii jurysdykcji terytorialnej w rozmowach pokojowych. Przedstawiciele rosyjskiego MSZ zaproponowali odłożenie kwestii jurysdykcji terytorialnej nad spornymi wyspami w dialogu dotyczącym podpisania traktatu pokojowego z Japonią. Władze w Moskwie chcą skupić się na współpracy gospodarczej oraz działaniach zmierzających do budowy obopólnego zaufania.

25 maja: japoński rząd znosi ograniczenia związane z COVID-19. Japoński rząd podjął decyzję o zniesieniu stanu wyjątkowego we wszystkich japońskich prefekturach. Szybkie zniesienie ograniczeń ma na celu pobudzenie japońskiej gospodarki, która znalazła się w recesji z powodu epidemii. Podczas konferencji prasowej premier Abe podkreślił skuteczność działań rządu, dzięki którym udało się spłaszczyć krzywą zachorowań. Premier stwierdził, że stan wyjątkowy w Japonii trwał zaledwie 1,5 miesiąca i rząd nie musiał wprowadzić ograniczeń takich jak zamykanie miast. Premier zapowiedział poluzowanie ograniczeń dotyczących organizacji imprez i innych wydarzeń. Rząd zapowiedział również prace nad znalezieniem dodatkowych funduszy na odbudowę gospodarki. Japońskie partie opozycyjne skrytykowały działania rządu w zakresie organizacji pomocy dla przedsiębiorców, którzy najbardziej ucierpieli z powodu epidemii.

25 maja: coraz słabsze notowania japońskiego rządu. Badania opinii publicznej przeprowadzone w maju przez Asahi Shimbun pokazały, że poparcie dla premiera Abe Shinzō spadło do 29%. Ponad 52%

ankietowanych negatywnie ocenia działalność rządu. Jest to najslabszy wynik zanotowany podczas drugiej kadencji premiera Abe.

26 maja: WHO pozytywnie ocenia japońską walkę z koronawirusem. Szef Światowej Organizacji Zdrowia ocenił działania japońskiego rządu w walce z epidemią jako sukces. Tedros Ghebreyesus zaznaczył jednak, że Japończycy powinni nadal stosować prewencyjne metody i postawić na zachowanie dystansu w kontaktach.

26 maja: premier Japonii zabiera głos w sprawie pochodzenia koronawirusa. Premier Abe podczas konferencji prasowej stwierdził, że epidemia koronawirusa rozprzestrzeniła się na resztę świata z Chin. Wypowiedź spotkała się ze sprzeciwem ze strony chińskiego MSZ, które twierdzi, że spekulacje dotyczące pochodzenia choroby należy potwierdzić badaniami naukowymi.

26 maja: rząd zapowiada walkę z cyberprzemocą. Po tym jak uczestniczka popularnego w Japonii reality show Kimura Hana popełniła samobójstwo, rząd zapowiedział wprowadzenie działań zwalczających nękanie za pośrednictwem Internetu. Rozwiązania mają zobowiązać właścicieli platform internetowych do monitorowania treści publikowanych na ich portalach.

29 maja: ministrowie spraw zagranicznych Rosji i Japonii wznawiają rozmowy. Ministrowie spraw zagranicznych Motegi Toshimitsu i Siergiej Ławrow po odbyciu rozmowy telefonicznej poinformowali o konieczności wznowienia rozmów roboczych dotyczących podpisania traktatu pokojowego. Rozmowy nie przyniosły postępu od ostatniego spotkania na szczeblu ministerialnym w lutym, które odbyło się w ramach organizacji Konferencji Bezpieczeństwa w Monachium.

29 maja: możliwy wyciek danych dotyczących Japońskich Sił Samoobrony. Informacje dotyczące systemu komunikacyjnego japońskich Sił Samoobrony mogły zostać przechwycone przez hakerów, którzy przeprowadzili ataki na korporację telekomunikacyjną NTT Communications na początku maja. Japońskie Ministerstwo Obrony wszczęło dochodzenie w tej sprawie.

31 maja: prezydent Trump przekłada szczyt G7. Po poważnym zamieszaniu związanym z serią tweedów związanych z organizacją szczytu G7 w Nowym Jorku, prezydent Donald Trump podjął decyzję o przełożeniu go na jesień. Prezydent musiał zmienić plany po tym, jak kanclerz Angela Merkel poinformowała, że nie weźmie udział w spotkaniu z powodu zagrożenia epidemiologicznego. Przywódca Stanów Zjednoczonych planuje zaproszenie na szczyt przywódców Rosji, Australii, Korei Południowej i Indii. Premier Abe Shinzō odwołał wizytę w Rosji z powodu przygotowań do szczytu G7.

II. JAPONIA W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

14 maja: rozmowy dotyczące eksportu polskich produktów rolnych do Japonii. W Ambasadzie RP zorganizowano wideokonferencję, w której udział wzięli przedstawiciele japońskiego Ministerstwa Rolnictwa Leśnictwa i Rybołówstwa oraz polskiego Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Rozmowy dotyczyły zniesienia obostrzeń administracyjnych obowiązujących przy eksporcie polskiej wieprzowiny, drobiu, oraz innych produktów rolno-spożywczych.

31 maja: Ukraina negocjuje rozszerzenie eksportu produktów rolnych do Japonii. Ukraiński Minister Rozwoju, Gospodarki, Handlu i Rolnictwa Ihor Petrashko spotkał się z ambasadorem Japonii Kuraim Takahashim. Ukraiński rząd zabiega o zwiększenie eksportu produktów rolnych i spożywczych do Japonii. Dane z pierwszego kwartału 2020 roku pokazują wzrost handlu pomiędzy Ukrainą a Japonią o 20%.

III. SYTUACJA GOSPODARCZA

1 maja: początek kampanii Cool Biz. Pomimo tego, że zapotrzebowanie na energię w Japonii uległo znacznemu zmniejszeniu z powodu epidemii koronawirusa, rząd jak co roku ogłosił start kampanii mającej na celu oszczędzanie energii w japońskich firmach. Głównym założeniem akcji Cool Biz jest przekonanie pracowników do zakładania lżejszych ubrań, co przekłada się na mniejsze wykorzystanie klimatyzacji.

2 maja: zyski japońskich firm spadły średnio o 67%. Dane gospodarcze z pierwszego kwartału 2020 roku pokazały znaczny spadek zysków wśród 199 największych japońskich przedsiębiorstw. Zyski firm produkcyjnych spadły średnio o 76%. Największe straty poniosły linie lotnicze i spółki kolejowe.

15 maja: czterodniowy tydzień pracy jako narzędzie walki z wirusem. Japońska Federacja Biznesu Keidanren wystąpiła z propozycją wprowadzenia czterodniowego tygodnia pracy oraz promowania pracy z domu jako elementów walki z koronawirusem. Firmy powinny również ograniczyć ilość delegacji oraz prowadzić rekrutację pracowników przy wykorzystaniu narzędzi internetowych.

18 maja: zagrożenie dla japońskich inwestycji energetycznych w Azji Południowo-Wschodniej. Filipińska korporacja energetyczna Ayala planuje odejście od inwestycji energetycznych opartych na węglu do 2030

roku. Decyzja jest odzwierciedleniem głębszego trendu odchodzenia od węgla na rzecz energetyki odnawialnej, który można zaobserwować w regionie Azji Południowo-Wschodniej. Do tej pory region ten był kluczowym odbiorcą japońskich inwestycji węglowych i jednym z głównych odbiorców dla takich firm jak Mitsubishi Heavy, wytwarzającej turbiny wykorzystywane w elektrociepłowniach.

19 maja: japońskie startupy zagrożone z powodu koronawirusa. Badania przeprowadzone wśród właścicieli 374 japońskich startupów pokazują, że ponad 40% z nich grozi bankructwo w ciągu nadchodzących sześciu miesięcy. Główną przyczyną problemów startupów jest spadek inwestycji wywołany recesją gospodarczą. 70% firm zwraca uwagę, że pozyskiwanie nowych inwestorów zostało poważnie utrudnione, a przedstawiciele startupów zwracają się do rządu o pomoc w kryzysowym momencie.

22 maja: Japonia ponownie zмага się z deflacją. W kwietniu po raz pierwszy od trzech lat zaobserwowano spadek cen o 0,2 procenta. Spadek cen i widmo długotrwałej deflacji jest negatywną informacją dla japońskiego rządu. Jednym z głównych celów rządowej strategii Abenomics jest pobudzenie wydatków oraz osiągnięcie inflacji na poziomie 2%

24 maja: konsorcjum Nissan-Renault zagrożone. Przedstawiciele francuskiego Renault poinformowali o możliwości bankructwa, jeżeli firma nie uzyska większej pomocy ze strony rządu. Nissan poinformował o planach zwolnienia 20 000 pracowników oraz zamknięcia fabryk w Indonezji i Hiszpanii. Jeszcze przed spadkiem zamówień wywołanym epidemią koronawirusa sojusz musiał zмагаć się ze skandalem związanym z aresztowaniem i ucieczką Carlosa Ghosna.

27 maja: Japonia rozpoczyna produkcję energii elektrycznej z importowanego wodoru. Konsorcjum japońskich firm rozpoczęło produkcję energii elektrycznej przy wykorzystaniu wodoru pochodzącego z Brunei. Celem pokazowego projektu AHEAD (Advanced Hydrogen Energy Chain Association for Technology Development) jest produkcja 210 ton wodoru. Jest to jeden z pierwszych projektów zmierzających do szybszej komercjalizacji wodoru oraz utworzenia stabilnych kanałów dostaw tego gazu dla potrzeb energetycznych.

KOMENTARZ

Najważniejsze wydarzenia w maju koncentrują się wokół rozmów terytorialnych pomiędzy Moskwą a Tokio. Od kilku miesięcy można było zaobserwować, że dialog dotyczący podpisania traktatu pokojowego oraz uregulowania spornego statusu Kuryli Południowych utknął w martwym punkcie. Na początku roku światło dzienne ujrzał projekt rewizji rosyjskiej konstytucji. Wśród proponowanych zmian, które Rosyjska Duma przegłosowała w marcu, znalazły się zapisy prawnie zabraniające odłączenia rosyjskich terytoriów. Następnie doszło do zawieszenia rozmów z powodu epidemii koronawirusa. W maju przedstawiciele rosyjskiego MSZ zaproponowali odłożenie kwestii jurysdykcji terytorialnej nad spornymi wyspami w rozmowach dotyczących podpisania traktatu pokojowego. Rosja kontynuuje działania mające na celu wydłużenie rozmów w celu uzyskania maksymalnych korzyści gospodarczych i wizerunkowych. Wygląda jednak na to, że japoński rząd zdał sobie sprawę, że osiągnięcie postępu przed końcem kadencji premiera Abe jest mało prawdopodobne. Dlatego też, podkreślenie przynależności Kuryli Południowych do Japonii w Niebieskiej Księdze opublikowanej przez japońskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych należy traktować jako zaostrenie stanowiska wobec Rosji.

Warto również zwrócić uwagę na coraz gorsze notowania rządu premiera Abe Shinzō. Badania opinii publicznej przeprowadzone na początku maja pokazały, że poparcie dla rządu utrzymywało się na poziomie 41,7%. Coraz większa część społeczeństwa okazała swoje niezadowolenie w związku z rządowymi działaniami zapobiegającymi rozprzestrzenianiu się koronawirusa. Wygląda na to, że zniesienie stanu wyjątkowego oraz pozytywna ocena japońskich działań przez WHO nie doprowadzą do szybkiego odzyskania poparcia społecznego. W maju i w kwietniu premier Abe wykonał szereg niefortunnych posunięć wizerunkowych, które doprowadziły do rosnącej krytyki ze strony opozycji. Największą wpadką okazał się kontrowersyjny projekt ustawy wydłużającej wiek emerytalny najważniejszych japońskich prokuratorów, którego celem było utrzymanie na stanowisku przychylnego rządowi prokuratora Kurokawy Hiromu. Partia rządząca stosunkowo szybko zareagowała na przejawy niezadowolenia społecznego i 18 maja wycofała się z planowanych zmian. Niestety niecały tydzień później Kurokawa znalazł się w centrum skandalu, nad którym rząd nie był w stanie zapanować. Oskarżenia o udział w grze hazardowej oraz złamanie obostrzeń związanych z epidemią doprowadziły do zmasowanej krytyki pod adresem prokuratora oraz premiera Abe, który próbował odwrócić uwagę opinii publicznej od skandalu. Dymisja Kurokawy nie uspokoiła nastrojów społecznych. Część obywateli ponownie wyraziło swoje oburzenie po tym

jak Ministerstwo Sprawiedliwości ukarało prokuratora upomnieniem. W efekcie notowania premiera Abe pikowały w dół sięgając 27%. Zarówno ze strony opozycji jak i członków koalicji rządzącej można słyszeć głosy zwiastujące konieczność zmiany na stanowisku szefa rządu.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

